

Kinnitatud Elva Vallavalitsuse määrusega 27.august 2019 nr 2-2/12

PUHJA KOOL

ARENGUKAVA

2019 - 2023

SISUKORD

1. LÄHTEKOHAD	3
1.1. MUUTUSED KOOLI ÜMBER: DEMOGRAAFIA, HALDUSREFORM JA KOOLI ÜMBERKORRALDAMINE	3
1.2. PUHJA KOOLI LÄHTEOLUKORD	4
1.2.1. Eelmise arengukava eesmärkide täitmine	4
1.2.2. Sisehindamise analüüsist tulenevad parendusvaldkonnad	6
1.2.3. Koolis läbiviidud uuringute ja tagasiside tulemused	7
1.3. EESTI HARIDUSE JA KOHALIKU ARENGU STRATEEGIAD	10
1.3.1. Õppijate vajadused, nüüdisaegne õpikäsitus ja kaasaegne kool	10
1.3.2. Arengukava seosed riiklike haridust puudutavate strateegiatega	11
1.3.3. Seos Elva valla arengukavaga	12
1.4. ARENGUKAVA KOOSTAMISE PROTSESS	13
2. PUHJA KOOLI EESMÄRGID	14
2.1. VISIOON	14
2.2. MISSIOON	14
2.3. SLOGAN	14
2.4. VÄÄRTUSED	14
3. PUHJA KOOLI ARENGUEESMÄRGID JA TEGEVUSSUUNAD	15
4. TEGEVUSKAVAD	16
5. ARENGUKAVA KINNITAMINE JA MUUTMINE	19

1. LÄHTEKOHAD

1.1. MUUTUSED KOOLI ÜMBER: DEMOGRAAFIA, HALDUSREFORM JA KOOLI ÜMBERKORRALDAMINE

Puhja Kool on alates aastast 2017 läbi teinud põhjanevad muutused: ümberkujundamine põhikooliks, valdade liitmine Elva suurvallaks ning õpikäsituse viimine uuele, õppijakesksele alusele.

Et uude reaalsusse jõudnud õpetajaid toetada, oleme läbi viinud mitmeid koolitustsükleid kaasava õpikäsituse eesmärkide, sisu ja põhimõtete tutvustamiseks. Juunis 2017 ja jaanuaris 2018 toimunud õpetajate õpikäikudel teistesse koolidesse tutvuti kaasava hariduse oluliste elementidega: iga õppija eripärade arvestamine, kooliruumi kui terviku kaasamine õppeprotsessi, kaasaegse õpikeskkonna mõju õppetöle, õppimist toetava hindamise põhimõtete rakendamise võimalused. 2016-2017 õppeaastal osales kooli meeskond õpiringide ja võrgustike tööd tutvustavas koolitustsükli, mis andis õpetajatele võimaluse praktiseerida olulise pedagoogilise kogemuse jagamist ja koostöist planeerimist.

TÜ haridusuuenduskeskuse poolt koolitustsükli lõpus läbi viidud uuringust selgus, et on juba toimumas muutused pedagoogilistes praktikates, juhtimises ning koostöökultuuris. Meie kooli õpetajate tööanalüüsides on aga selgunud, et paljud õpetajad rakendavad küll muutunud õpikäsitluse elemente, kuid ei tee seda süsteemselt ning ei analüüsi oma tegevust piisavalt. Puudu jääb ka õpetajate omavahelisest koostööst: praktikate jagamine on juhuslik ning seetõttu ei toimu õpilastele lähenemist tervikuna: iga õpetaja tegeleb pigem aine- kui õpilaskeskselt. Seetõttu on ka õpilase kujunemine ennastjuhtivaks õppijaks raskesti saavutatav.

Usume, et kõik saab alguse ühisest kavandamisest: kui rakendatakse põhimõtet, et klassiruum ei ole suletud üksus ning õpilaste õppeprotsessi nähakse kui tervikut, kus kõikide osapoolte omavaheline kommunikatsioon ja tegevuste ühine eesmärgistamine on olulisteks elementideks, saab koostöiselt liikuda uuenenud õpikäsitluse mõtestatud ja süsteemse rakendamise suunas. Muutumatuks püsib arengukavade üleselt põhimõte, et kooli õppekasvatustöö vastab õpilaste ootustele ja tulevikuvajadustele ning koolis lähtutakse tänapäevasest õpikäsitlusest.

1.2. PUHJA KOOLI LÄHTEOLUKORD

1.2.1. Eelmise arengukava eesmärkide täitmine

Eelmise perioodi arengukava tegemine algas 2014. aastal. Kaalusime SWOT analüüsi abil oma tulevikuvõimalusi ning arutlesime milliste ohtude eest peaksime ennast kaitsma. See oli esimene tööriist, mida kasutasime mõtete koondamiseks ning liikusime edasi detailsema analüüsi suunas.

Viisime arengukava koostamiseks läbi kolm koolitust, mille käigus toimus väärtuste selitamise protsess ja valmis meie kooli õpilase ning õpetaja profiil. Eesmärkide seadmises ja tegevuskava koostamisel osales kooli laiendatud juhtkond.

Eesmärgid tekkisid 2016. aastal valminud arengukavas rohkem oletustena, kuhu tahaksime jõuda.

Eelmise arengukava eesmärkide täitmist on toetanud tegevuste mõtestamine, planeerimine ja analüüs. Kooli arendustegevustesse ja aruteludesse on kaasatud kõik olulised huvigrupid (pedagoogiline personal koostöörühmade ja õpiringide kaudu, õpilased läbi õpilasesinduse ja arenguveestluste, vanemad kuulumisega hoole- ja vanematekogusse; KOV esindajad ürituste ja uute koostöövormide kaudu). Sellel perioodil on uuendatud kooli alusdokumendid ja need toetavad arendustegevusi.

Kooli arengu eesmärgid ja põhisuunad olid sõnastatud läbi viie kooliarenduse valdkonna:

1. eestvedamine ja juhtimine
2. personalijuhtimine
3. ressursside juhtimine
4. koostöö huvigruppidega
5. õppekasvatustöö

Arengukava täitmist ja arengukavas välja toodud eesmärkide vastavust reaalsele olukorrale analüüsiti õppenõukogus iga õppeaasta alguses. 2018/2019. aastal viidi läbi kooli sisehindamine, et hinnata eesmärkide täitmist:

- Kommunikatsioon on muutunud efektiivsemaks ja operatiivsemaks infosüsteemi Stuudium, uuenenud kooli kodulehe ja FB konto kaudu ning läbi meediakajastuste (infokiri Trimester, aastaraamat, artiklid valla infolehes).
- Õpiringide tegutsemine on tõhustanud meeskonnatööd ja parandanud suhteid õpetajate vahel.
- Kooli maine on paranenud läbi omanäoliste traditsioonide ja maineürituste, mis kannavad selget eesmärki ja on hästi korraldatud.
- Koostöö TÜ Haridusuuenduskeskusega on suunanud arendustegevusi koolis.
- Muutunud õpikäsituse rakendamist, meeskonnaliikmete arengut ja heaolu organisatsioonis toetava ühised sisekoolitused, uuenenud tunnustussüsteem, ühisüritused, õppereisid ja -käigud.
- Meeskonnakoolituste korraldamiseks on kirjutatud projekte, mis on saanud rahastuse.

- Läbi koolituste on paranenud pedagoogilise personali eneseanalüüsi, tagasiside ja refleksiooni oskused.
- Töölase tagasiside andmine kolleegilt kolleegile toimub läbi tunnivaatluste ja 360 kraadi hindamise.
- Õpiringide metoodika õppimine ja rakendamine toetab õpetajate koostöökultuuri kujunemist.
- Igal aastal on toimunud koostöövestlused pedagoogilise personaliga.
- Alustavad õpetajad tunnevad ja hindavad kõrgelt juhtkonna ja kollektiivi tuge.
- Kooli roll kogukonnas on aktiivsem läbi ürituste ja koostöö vanemate, vilistlaste, kohalike ettevõtjate ja asutustega ning koostööpartneritega.
- Lapsevanemad on kaasatud kooliellu läbi projektipäevade ja ühisürituste ning läbi hoolekogu ja vanematekogu tegevuse.
- Vanemate ülekoolilised algatused on olnud edukad (*kadrilaat, Kingi koolile raamat, karjäärpäeva töötoad*).
- Hoolekogu tegevus on sihipäraselt juhitud, koosolekud on sisukad.
- Õpilaste ja vanematega toimuvate arenguveestluste osakaal on tõusnud.
- Koostöö kohalike asutuste ja ettevõtetega on tihenened.
- Arengukava perioodil loodi vilistlaskogu.
- Terviseedenduslikud ja karjäärialased tegevused on saanud tunnustuse kohalikul, maakondlikul ja vabariiklikul tasandil.
- Tugimeeskonda kuuluvad 2 eripedagoogi, logopeed, sotsiaalpedagoog.
- Klassiõpetajad töötavad oma klassiga täiskoormusega, arvestades olemasolevaid kontakttunde ja klassijuhatajatööd.
- Õpetajate töökoormuse arvestamisel on silmas peetud kõiki koolielus eettulevaid ülesandeid.
- Koostöös lasteaiaga saame varakult planeerida õpilasi toetavaid tegevusi.
- Ühiskoolitused ja ühisüritused kujundavad organisatsioonikultuuri soovitud suunas.
- Sisulise ja süsteemse töö tulemusena on kooli õppekavasse viidud sisse muudatused, mis toetavad õpilaste arengut ning võimaldavad muutunud õpikäsitusest lähtumist.
- Õpilaste individuaalsuse toetamiseks toimub osapooli kaasav koostöö.
- Vanemad ja õpetajad hindavad kõrgelt koostööd tugivõrgustikuga.
- Õpilast toetava hindamissüsteemi arendamine ja samm-sammult rakendamine.
- Õppetööd toetavate ja rikastavate õppeprogrammide ja -käikude osakaalu tõus.
- Eesmärgistatud projektipäevad, teemanädalad ja -kampaaniad, aineülesed projektid ja e-õppe päevad toetavad üldpädevuste arendamist.
- Õpilaste roll koolielus on aktiveerunud läbi organisatsioonide (õpilasesindus, kodutütred).
- Tänu riiklikule huvihariduse lisarahastamisele saab kool pakkuda mitmekülgset huviharidust.
- 90% põhikooli lõpetajatest on jätkanud haridusteed gümnaasiumis või kutsekoolis.
- Vabatahtlike ja heategevuslike ettevõtmiste suurenemine (N: jalgpalli, sulgpalli ja

suusavarustus; vanemate kaasatus).

- Füüsilise keskkonna parendamiseks on kirjutatud projekte/kavasid, leitud toetavaid programme ja algatusi, korraldatud arutelusid.
- Huvitegevuse lisarahastus on võimaldanud käivitada huviringe ja soetada inventari.
- Kooli vajadusi on toetanud heategevuslikud kampaaniad.
- Kaughaldus OÜ väärtusliku koostööpartnerina on taganud arendustegevuste elluviimise.

1.2.2. Sisehindamise analüüsist tulenevad parendusvaldkonnad ja jätkutegevused

Sisehindamine toimus Puhja Koolis 2018. aasta lõpus, mille käigus analüüsiti eelmise arengukava perioodi (2015-2018) eesmärkide saavutamist. Sisehindamisaruandest lähtuvalt on järgmise arengukava perioodi 3 peamist parendusvaldkonda: juhtimine ja eestvedamine; õppesisu ja õpikäsitus ning personalitöö.

Vajalikud jätkutegevused valdkonniti :

1) juhtimine ja eestvedamine

- kooli edulugude, kogemuste ja heade praktikate jagamine teistele koolidele seminaridel ja konverentsidel;
- kooli tegevuste järjepidev kajastamine (kaastööd ajakirjanduses, kooli infokiri, koduleht ja FB leht jne.);
- arengu jätkusuutlikkuse tagamiseks arendusprojektide kirjutamine, töötajate koolitamine ja enesetäiendus, alusdokumentide vajaduspõhine sisuline uuendamine;
- õpilaste ja vanemate aktiivsem osalemine koolielus (õpilasesindus, arenguveestlused õpilaste ja lapsevanematega, ühisüritused, tervisedendus ja liikuma kutsuva kooli tegevused);
- tööle rakendatud kogude (hoolekogu, vanematekogu, vilistlaskogu) aktiivsus ja jätkusuutlikkus;
- traditsioonide hoidmine, maineürituste korraldamine;
- huvitegevuse kättesaadavuse ja ringides osalevate õpilaste arvu järjepidev monitoorimine;
- kooli füüsilise keskkonna vajaduspõhine kaasajastamine, parendamine ja kohandamine (pindala optimeerimine, õueala, klasside sisustus, siseterviserada, aktiivsed vahetunnid, meditsiinikabinet, infotehnoloogia vahendite ja internetiühenduse täiustamine);
- allikate leidmine lisarahastuseks (programmid ja projektid).

2) õppesisu ja õpikäsitus

- tõhusam õpetajate koostöö ainete ja klasside üleselt ning muutumine õppeprotsessi loomulikuks osaks (hindamispõhimõtete edasiarendamine, paaris/meeskonnas õpetamine, projektipäevad, lõiminguplaanid, e-õppe päevad, õpiringid, õppekäigud);
- sihipärasem töö andekate õpilastega;
- süsteemne koolisisene koolituskogemuste ja parimate praktikate jagamine;
- liikuma kutsuva kooli tegevuste ja võimaluste rakendamine;
- sotsiaalsete oskuste arendamise ja õpetamise süsteemi loomine;
- koolitusvõimaluste pakkumine vanematele ja kogukonnale, kohalikele ettevõtjatele ja asutustele.

3) personalitöö

- õpetajate professionaalse arengu toetamise süsteemi loomine ja sidumine tervikuks (tunnivaatlused, 360 kraadi tagasiside meetod, koostöövestluste ja mentorluse süsteemi arendamine);
- uute koostöövormide loomine - isetekkelised õpiringid, ühistegevused kollektiivile, koolitus- ja õppereisid, sõpruskool, Elva valla koolid ja asutused, rahvusvahelised sidemed.

1.2.3. Koolis läbiviidud uuringute ja tagasiside tulemused

1.2.3.1. Innove rahulolu-uuringu tulemused

2018. aastal viidi läbi kooli rahulolu-uuringud õpetajate ning 4. ja 8. klassi õpilase ja vanemate seas.

Tulemuste põhjal on õpilaste rahulolu keskmisest kõrgem nüüdisaegse õpikäsituse rakendamisele (sh. arengut toetav tagasiside ja koostöine õpetamine) ja suhetele koolis. Uuring toob välja, et õpilased tunnevad, et õpetajaid huvitab, kuidas neil läheb. Lisaks on rahulolu kõrge huviringide ja koduste ülesannete osas.

Keskmisest madalamad oli õpilaste hinnangud: kooli mainele; õpilaste enesetõhususe tundele (N: saan koolis antavate ülesannetega hakkama); tugisüsteemidele; õpiabile ja lisatoele (N: kooliõde, psühholoog, õpetaja); isejuhtivale õppimisele ja õppimist häirivatele teguritele ning õppedistsipliinile.

Õpetajad väljendasid uuringus rahulolu kooli juhtimisele (tagasiside, koostöö edendamine ja nõudlikkus); õpetajate kaasatusele ning võrdväärne kohtlemise osas. Keskmisest kõrgem on õpetajate rahulolu töökoormuse ja töötasu ning info liikumisega koolis. Positiivsena toodi välja veel koostöine õpetamine, arenguestlused ning võimalused hariduslike erivajadustega õpilaste õpetamiseks.

Keskmisest madalamad on õpetajate hinnangud: enesetõhususele ja autonoomiale; õppijate aktiivsuse toetamisele ja õppijakesksele õpetamisele; suhetele õpilastega. Tulemustest selgub õpetajate koolitusvajadus hariduslike erivajadustega õpilaste õpetamise osas.

Lapsevanemad on rahul tugisüsteemide tööga; huvitegevuse võimalustega; pikapäevareühmade töökorraldusega ja kodutööde mahu osas.

Keskmisest madalamad on vanemate hinnangud kooli mainele; hoolekogu tegevusele; vanemate arvamusega arvestamisele ja teadlikkusele kooli ootustest ning vanemate mõjule õppetöö korraldusele.

Tulemuste põhjal on parandamist vajavad valdkonnad:

- kooli maine;
- isejuhtivate õppijate kujundamine;
- õppijate enesetõhusus ja autonoomia;
- õpilaste individuaalsuse toetamine;
- õppekorraldus (sh distsipliin);
- vanemate kaasamine ja teadlikkuse tõstmine.

1.2.3.1. Kooli edutegurite küsimustik

Küsimustikule vastas 24 õpetajat, kes hindasid kooli põhiliste arenguteemade tähtsust ja taset neljas kategoorias (nüüdisaegne õpikäsitus, õppija toetamine, professionaalne areng ning juhtimine ja koostöö). Tulemused näitavad, et õpetajate hinnangud Puhja Kooli arengutasemele on koolide keskmisest kõrgemad kõigis kategooriates, kõige rohkem juhtimise ja koostöö osas. Suhteliselt kõige tähtsamaks peavad õpetajad nüüdisaegse õpikäsituse rakendamist ja õppija toetamist. Kõige keerulisemaks, samas ka olulisemaks peetakse kohanemist tänapäeva põlvkondadega, kellele ei sobi senised õpetamismeetodid.

Õpetajate seisukohast on kooli kõige pakilisemad arenguvajadused tänaste õppijate toetamises:

- Selgitada välja konkreetselt meie kogukonna laste vajadused ja kuidas kool saaks neid kõige paremini toetada.
- HEV laste tavakooli ja õppesse kaasamiseks tuleb õpetajaid toetada õppevara ja metoodikaga tänapäeva õpilaste arengupsühholoogia erisustest ning tunnetusprotsesside toimimisest tänapäeva lastel.
- Arendada tööd andekate õpilastega ja kaasata võimalikult paljusid õpilasi huvitegevusse ja spordiringidesse.

Selleks on vaja sihipärast professionaalset arengut ja koostööd:

- Õpetajatele rohkem (st tihedamini) tagasisidet anda.
- Aineülene ja klassipõhine koostöö.

Kooli juhtimise tugevuseks peetakse eesmärgistatust ja suutlikkust viia sisse muudatusi, isegi kui kõik päri pole. Arenguvajadus on töötajate suure koormuse silmas pidamine, plaanides muutusi ja tehes otsuseid. Lisaks toodi välja vajadus jätkata tõhusat tööd kooli maine parandamisel.

1.2.3.2. 360°-tagasiside tulemuste analüüs

Viisime läbi 360°-tagasiside kogumise ja arenguestlused 2017-18. õppeaasta lõpus. Tulemuste analüüsimisel kasutasime fookusgruppide meetodit augustis ja septembris 2018. Peamised järeldused õpilaste tagasisidest olid, et peame jätkama:

- Õppijate innustamist ja tunnustamist.
- Initsiatiivi ja õpilaste oma algatuste toetamist.
- Igaühe märkamist.
- Digivahendite kasutamist, liikumise väärtustamist koolipäeva osana ja huvitegevust.

Pakuti ka ideid, mida proovida, et õppemeetodeid värskendada ja õpimotivatsiooni toetada:

- Nutinädal, kus kõigi nutivahendite kasutamine on vaba.
- Ümberpööratud klassiruum jt. teistmoodi tunnikorralduse võimalused.
- Koduseid ülesandeid vähem.
- Rohkem koostööd õpetajate vahel, aineõpetajate vahetus koolisisest, kahepoolne koostöö kogukonnaga.
- Hilisem koolipäeva algus ja koolikella kasutamise lõpetamine.

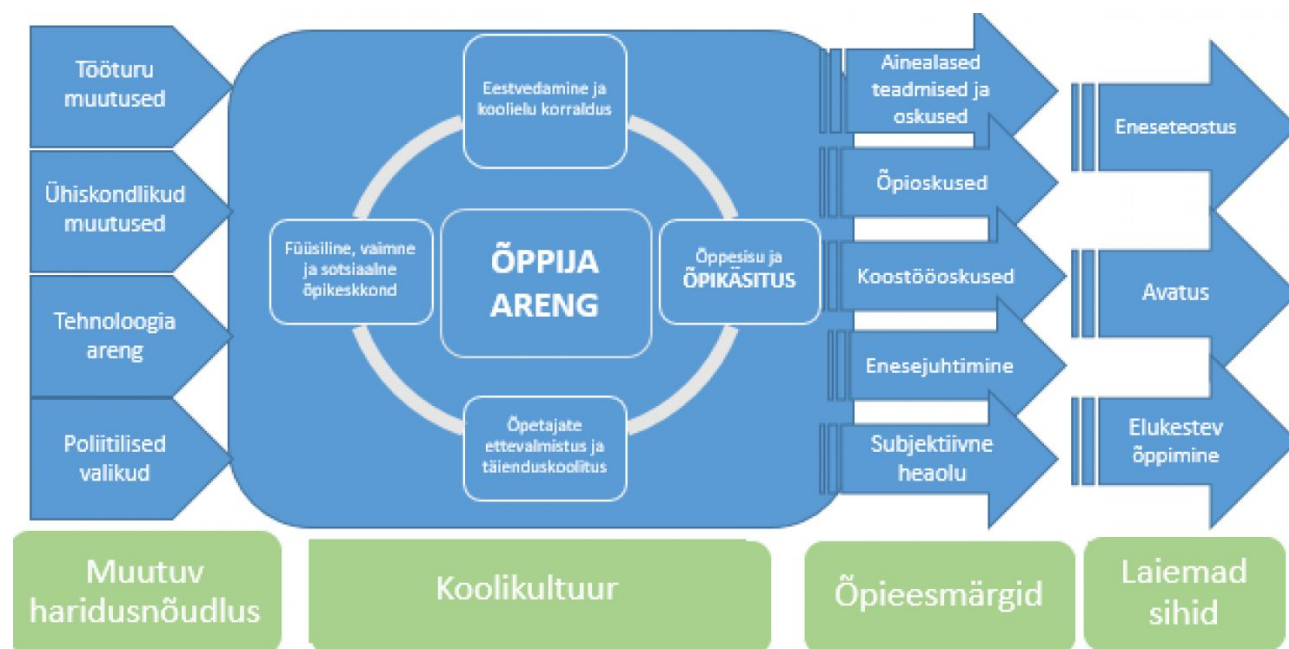
1.3. EESTI HARIDUSE JA KOHALIKU ARENGU STRATEEGIAD

1.3.1. Õppijate vajadused, nüüdisaegne õpikäsitus ja kaasaegne kool

Kooli edu tähendab kõigi õppijate ja õpetajate võimete ja eesmärkide kohast õppimist.

Nüüdisaegne arusaam õppimisest ja õpetamisest tõstab õppeprotsessi kvaliteedi esiplaanile: õppijakeskus, aine- ja eluvaldkondade lõimimine, meeskonnatöö, loov, kriitiline mõtlemine ja probleemilahendusoskus, väljendusoskus, ettevõtlikkus, võtmepädevused.

Arengukava roll on võimaldada ja võimendada valdkondlike tegevuskavade koostamise kaudu kooli põhiprotsessi eesmärkide saavutamist. Õppesisu uuendamist toetavad õppetöö korraldus, professionaalne areng, füüsiline, vaimne ja sotsiaalne keskkond ning eestvedamine ja koolielu korraldus.

Joonis. Õpikäsitus, selle muutumise põhjused, muutumist toetavad tegurid koolikultuuris ning muutuste eesmärgid.

Nüüdisaegse õpikäsituse peaesmärk on ennast juhtiva õppija ja õpetaja kujunemiseks tingimuste loomine. Selleks rakendame oma koolis kolme põhimõtet õppija arengu kohta:

- **Konstruktivistlik teadmuskäsitus** - õppimine on individuaalne, aktiivne, tegevuspõhine ja toimub konkreetse õppija arengukontekstis.
- **Koostõine õpe** - oluline on iga osaleja ja teiste grupiliikmete õppimise maksimeerimine. Koostõine õpe toob suurema seotuse nii koolis, kogukonnas kui terves ühiskonnas;
- **Autonoomia ja humanistlik organisatsioonikäsitus** - kooli, õpetaja ja õppija valikuvõimalused ja tegevusvabadus. Autonoomsem tegevusmudel toetab kooli head sisekliimat, osalejate sisemist motivatsiooni, on seotud paremate õpitulemuste ja subjektiivse heaoluga, toetades samuti enesejuhtimist ja iseseisvust.

1.3.2. Arengukava seosed riiklike haridust puudutavate strateegiatega

Eesti haridus- ja teadusstrateegia "Tark ja tegus Eesti 2035" aastateks 2021–2035 visioonidokumendis on õnnelik õppija (kooli visiooni märksõna) kui võtmeisik üks strateegia keskne subjekt. Üldistades nähakse ka visioonidokumendis õnnelikuna õppijat, kelle sotsiaalsed oskused ja akadeemilised teadmised võimaldavad potentsiaalile vastavat maksimaalset (nii eraelulist kui ametialast) arengut ning valmisolekut elukestvaks õppeks. Kuivõrd õppimine toimub koostöös, on õpetaja suunaandja ning toetaja rollis, olles samal ajal ka ise õppija ning muutustega kohaneja. Oluline on nii õppija kui õpetaja subjektiivne heaolutunne õppeprotsessis ja hariduskeskkonnas: nii õppimine kui õpetamine on rõõmu pakkuvad.

Ka riiklikul tasandil on sõnastatud, et suuremat tähelepanu nõuab andekus kui hariduslik erivajadus (üks kooli arengukava rõhuasetusi). Samamoodi ootab jätkuvat tähelepanu väärtuskasvatus ja selle planeerimine koolielus. Nagu visioonidokumendis sõnastatakse, näeme arengukavas kooli kohana, kus muuhulgas kujundatakse väärtuste reflekteerimise ja arutlemise oskusi ning kriitilise mõtlemise oskust. Kooli arengukavas sõnastatud üks eesmärk on, et kokkulepitud väärtustest lähtuvad koolikultuur ja juhtimine, õppemeetodid, õppijate ja õpetajate tegevuse tagasisidestamine, reeglid ja kokkulepped, traditsioonid ja koolikeskkond. Väärtuskasvatuse võtmeisikuks on õpetaja kui teadlik väärtuskasvataja, kuid tähtis on ka koostöö koduga, tugispetsialistidega ning õpetajate omavaheline koostöö.

Õpetajate arendustööd puudutavates eesmärkides lähtume õppijate vajadustest ja õppesisu muutustest tulenevatest nõuetest. Võtame aluseks Eesti õpetajahariduse strateegia põhimõtted: õpetaja on reflekteeriv praktik ja aktiivne õppija, õpetajaharidus on elukestev protsess ning õpetajaks kujunetakse töötades, õpetaja areng ja kujunemine on individuaalne protsess, kuid sõltub ümbritsevast, õppimist toetava organisatsioonikultuuri loomise kaudu saame õpetaja õppimist ja eneseanalüüsi toetada, juht on organisatsiooni esiõppija ja -õpetaja, võtmesõnadeks arendustöös on eneseanalüüs, tagasiside ja refleksioon.

1.3.3. Seos Elva valla arengukavaga

Hariduse kvaliteedi olulisust Elva vallas rõhutab valla visioon 2025: “Elva vald on külalislahke ja abivalmis, inimestele ning ideedele avatud, parima elu- ja ettevõtluskeskkonnaga vald, kus väärtustatakse head haridust, rikkalikku kultuuri ja sporti.

Puhja kooli arengukava üks lähtealustest, õppijakesksus, on strateegilise eesmärgina sõnastatud ka Elva valla arengukavas 2019 - 2025: “Elva vallas väärtustatakse õppijakeskset haridust”. Nimetatud eesmärk on püstitatud selleks, et lahendada mitmeid antud perioodil Elva vallas ees seisvaid väljakutseid: elanike arvu vähenemine, atraktiivse elukeskkonna loomine, võrdsete võimaluste loomine elukestvaks õppeks, laste ja perede heaolu toetamine.

Kooli arengukavas ja Elva valla arengukavas kokku kõlavaid eesmärke on veelgi. Kesksel kohal on iga õppija terviklik areng, mis lähtuks nüüdisaegse õpikäsituse mudelist. Lisaks rõhutab ka valla arengukava koolikeskkonna kaasajastamise (sealhulgas ka innovaatiliste digitehnoloogiliste lahenduste) ja tugivõrgustiku olulisust, ära on märgitud ka ettevõtlusõppe ja karjäärinõustamise roll. Eraldi alaeesmärgina on sõnastatud ka koolide hea maine.

Tervist edendava koolina on Puhja Kooli eesmärgid kooskõlas ka Elva valla arengukava järgmiste strateegiliste eesmärkidega: “Elva vald toetab elanike heaolu, tervist ja iseseisvat toimetulekut” ja “Elva vallas on mitmekülgsed ja kättesaadavad vaba aja veetmise võimalused”. Sarnaselt valla arengukavaga on ka Puhja kooli arengukavas sõnastatud tegevused, millega suunata õpilaste tervisekäitumise arendamist ning tervislike ja sportlike eluviiside järgimist. Huvitegevuse toetamine ja planeerimine viisil, et võimalikult paljudel

õpilastel oleks võimalik huvitegevusest osa võtta toetab samuti nimetatud eesmärkide saavutamist.

1.4. ARENGUKAVA KOOSTAMISE PROTSESS

Arengukava põhimõtted:

1. Aetasime protsessi keskmesse tänaste õppijate vajaduste analüüsi ja sellest lähtuva õpetajate pedagoogilise visiooni;
2. Rakendasime tööle kolm õpikogukonda (Motivatsioon, Kaasamine ja Säde), kes koostöös sõnastasid oma eesmärgid, tegevused ja vastutajad;
3. Mõõdikute määratlemisel võtsime aluseks HTM määruse tulemusnäitajad, mis kirjeldavad õppeasutuse eeldusi, tegevust ja tulemuslikkust;
4. Sisehindamise tulemuste ühine läbitöötamine võimaldas saavutada arenguvajaduste kokkuleppe ja välja tuua professionaalse arengu ning organisatsiooni arenguvajadused.

Sisehindamise protsessis tuginesime HTM juhendile. Tahame läbi õpikogukonnapõhise arengukava protsessi saavutada kooli arengus olulise, mõõdetava sammu edasi, mis aitab õppijatel õppida ja õpetajatel õppida, efektiivse ressursikasutuse juures.

Eeltoodust lähtuvalt Puhja Kooli uue arengukava fookuses järgmised teemad:

- 1) hariduslike erivajadustega õppijate toetamine;
- 2) õppijate ja õpetajate motivatsioon;
- 3) kooli sise- ja väliskommunikatsioon.

2. PUHJA KOOLI EESMÄRGID

2.1. VISIOON - Meie koolis saavad targemaks ja õnnelikumaks kõik õppijad

2.2. MISSIOON – Innovaatiline kool on õppiva kogukonna süda

2.3. SLOGAN - Õppides õnnelikuks!

2.4. VÄÄRTUSED

Lähtume oma koolis järgmistest väärtustest:

❖ **Austus**

Meie koolis hinnatakse õpilaste saavutusi, õpetajate uuendusi ja vanemate pühendumist. Inimestevaheline suhtlus on viisakas, seda iseloomustab ausus, hoolimine ja huumor.

❖ **Õpihuvi**

Meie koolis on väärtuseks isiksus, kes loob, uurib, avastab, rõõmustab, toetab teisi. Vaid looming on see, mis arendab õpilast või õpetajat. Väärtuseks ei ole ainult teadmine ja oskamine, vaid teadmise, oskamise ja arusaamise ühtsus.

❖ **Leidlikkus**

Tulevik on täna. Mõtleme loovalt, lahendame ülesandeid ja olukordi isikupärasel moel. Me ei õpeta elukaugeid teadmisi vaid seoste loomise oskust tuleviku tarbeks. Loovust rakendades leiame paindliku õpitee igale oma õppijale.

❖ **Vastutus**

Inimesed meie koolis otsustavad selles valdkonnas, kus nad tegutsevad ja põhimõtteliselt vastutavad selle eest, mis nende tegevusega kaasneb. Õppijatel on vaimne valmisolek vastutada oma töö eest, olgu selleks siis õppimine või õpetamine.

❖ **Koostöö**

Õpime ja õpetame koolikultuuris, mis sisaldab vastastikust toetust, püüdu areneda ja tugevat motiveeritust. Koostööl põhinev tegevus tõstab üksikisiku teadmiste taset, andes talle ligipääsu teiste inimeste sotsiaalsele kapitalile.

3. PUHJA KOOLI ARENGUEESMÄRGID JA TEGEVUSSUUNAD

Puhja Kooli peaesmärk on kasvada kooliks, kus kõik (nii õpilased kui õpetajad) saavad tulemuslikult õppida ja kus uut õpikäsitlust rakendatakse iga õppija heaks. Arengukava perioodil tahame 2016-2018 algatatud muutused konsolideerida ning tuua esile Puhja kooli omanäolise koolikultuuri.

Puhja Kooli kolm **arendussuunda** arengukava perioodil on:

1. Igale õppijale sobiv õpitee
2. Õppijate (õpilased ja õpetajad) motiveeritus
3. Kooli sise- ja väliskommunikatsioon

Õppe- ja kasvatustöö eesmärk on, et õppimine oleks mitmekesine ja jõukohane ning õpioskused ja hindamine toetaksid igakülgset õppija arengut. Selleks tuleb juurutada nüüdisaegsed pedagoogilised praktikad ja õppida õppeprotsessi nägema tervikuna, kus kõikide osapoolte kommunikatsioon ja ühine eesmärgistamine on kesksed elemendid.

Õppeprotsesse toetavad tugiprotsessid: professionaalne areng, eestvedamine ja koolielu korraldus ning õpikeskkonna kaasajastamine. Nende tegevuskavade koostamisel lähtusime põhimõttest, et muutuste õnnestumisele koolis paneb aluse koostöine planeerimine. Jätkame arengukava eesmärkide teostamist kindlaks kujunenud tööühenditega, mis jätkavad regulaarseid kohtumisi. Õpiringide, juhtkonna ja vanemate ja õpilasesinduse koostöös plaanime süsteemselt parendada protsesse koolis, mis võimaldavad õpetajatel ja õpilastel õppida ja õpetada.

Tulenevalt muutunud õpikäsitusest on Puhja Kooli arendussuunad, fookusteemad ja eesmärgid 2019-2023:

ARENDUSSUUND	FOOKUSTEEMA	EESMÄRK
ÕPPIJA ÕPITEE	ÕPPESISU	1. Õppimine on mitmekesine ja jõukohane.
	ÕPIKESKKOND	2. Kooli keskkond on kaasajastatud ja arvestab õppijate vajadusi.
ÕPPIJATE MOTIVATSIOON	ÕPPESISU	3. Õpioskused ja hindamine toetavad õppija arengut. 4. Liikumistegevused on koolipäeva loomulik osa.
	ÕPETAJATE PROFESSIONAALNE ARENG	5. Õpetajate eneseteostus saab võimalikuks haridust ja loovust väärtustavas koostöös. 6. Meeskonnaliikmete areng on toetatud.

<p>SISE - JA VÄLISKOMMUNI- KATSIOON</p>	<p>EESTVEDAMINE JA KOOLIELU KORRALDUS</p>	<p>7. Puhja Koolis on motiveeriv töökeskkond ja kokku lepitud väärtusi järgiv töökultuur. 8. Puhja Kool on eeskujuks teistele koolidele, jagades oma edulugusid, kogemusi ja häid praktikaid.</p>
--	--	---

Arengukavas sätestatud eesmärkide elluviimiseks vajalike rahaliste ressursside kavandamine viiakse igal aastal läbi lähtuvalt kooli üldtööplaanist eelarve koostamise käigus.

4. TEGEVUSKAVAD

Kooli arengueesmärkide saavutamiseks on püstitatud alaeesmärgid, täpsem tegevuskava koos reaalseste vastutajatega määratletakse iga õppeaasta alguses üldtööplaanis. Eesmärkide saavutamist hinnatakse õppeaastat kokkuvõtvas analüüsis, arengukavaperioodi lõppedes sisehindamisaruandes.

Hindamise käigus kasutatakse lisaks järgmisi allikaid: koolis läbi viidud uuringud ja küsitlused (temaatilised ja rahuloluküsitlused), õpetajate tööanalüüsid, koostöövestluste kokkuvõtted, tasemetööde ja lõpueksamite tulemused, infosüsteemide statistilised näitajad (Haridussilm, Stuudium, EHIS, EIS), õpiringide ja koosolekute arutelude ning klasside arenguestluste kokkuvõtted.

ÕPPESISU

1. Õppimine on mitmekesine ja jõukohane

- ❖ õpilaste individuaalsuse toetamiseks osapooli kaasav koostöö
- ❖ tugimeeskonna süsteemne koostöö õpetajaskonna ja huvigruppidega (nõustamine ja juhendamine)
- ❖ õpetajate koostöö ainet ja klasside üleselt ning muutumine õppeprotsessi loomulikuks osaks (paaris/meeskonnas õpetamine, projektipäevad, lõiminguplaanid, e-õppe päevad)
- ❖ lõimitud- ja teemapõhine õpe
- ❖ vajaduspõhiste rühmade/klasside moodustamine
- ❖ aktiivsed ainetunnid ja vahetunnid
- ❖ uute meetodite rakendamine
- ❖ loov- ja uurimustööde koostamine
- ❖ kodukoha pärimuse väärtustamine
- ❖ liikluskasvatus
- ❖ õppekäigud, -programmid, külalisesinejad
- ❖ annete ja huvide toetamine, arendamine ja rakendamine

- ❖ osavõtt piirkondlikest, maakondlikest ja vabariiklikest võistlustest, olümpiaadidest ja konkurssidest
- ❖ huvitegevuse arvestamine õppetöös
- ❖ huvitegevuse kättesaadavuse ja ringides osalevate õpilaste arvu järjepidev monitoorimine
- ❖ erinevate huvigruppide ja asutuste kaasamine ettevõtlikkuse, ettevõtluse ja karjääriplaneerimisega seotud tegevustesse

2. Õpioskused ja hindamine toetavad õppija arengut

- ❖ õppimise eesmärgistamine
- ❖ õpilaste eneseanalüüsi ja tagasisideoskuste arendamine
- ❖ funktsionaalse lugemisoskuse arendamine
- ❖ digipädevuste arendamine
- ❖ sotsiaalsete oskuste arendamise ja õpetamise süsteemi loomine
- ❖ vaikuseminutite rakendamine
- ❖ õpilast toetava hindamise põhimõtete esiarendamine õpetajate koostöös (kirjeldav hindamine I kooliastmes, eristav ja mitteeristav hindamine II ja III kooliastmes)

ÕPETAJATE PROFESSIONAALNE ARENG

3. Õpetajate eneseteostus saab võimalikuks haridust ja loovust väärtustavas koostöös.

- ❖ enda pidev arendamine
- ❖ põhimõtte "iga õpetaja on juht" rakendamine
- ❖ õpetajate koostöö ainetes ja klassides üleselt
- ❖ eesmärgistamise, koostöise planeerimise ning tagasiside- ja refleksioonioskuste arendamine (lõimitud töökavad, regulaarne monitooring/tunnivaatlused ja analüüs, 360 kraadi hindamine, õpiringid)
- ❖ uute koostöövormide loomine - isetekkelised õpiringid, kovisioonid, ühistegevused, koolitus- ja õppereisid

4. Meeskonnaliikmete areng on toetatud

- ❖ vajaduspõhiste koolitusplaanide koostamine
- ❖ meeskonnaliikmete koolitamine
- ❖ koolisisene süsteemne koolituskogemuste ja parimate praktikate jagamine
- ❖ õpiringide regulaarne tegevus
- ❖ koostöövestlused (vajaduspõhised, temaatilised, aastavestlused)
- ❖ koolidevaheline koostöö
- ❖ mentorluse süsteemi arendamine

ÕPIKESKKOND

5. Liikumistegevused on koolipäeva loomulik osa

- ❖ tervisenõukogu ja Vunk-meeskonna tegevused koostöös õpilaste, vanematega ja toetavate partneritega
- ❖ liikuma kutsuva kooli tegevuste ja võimaluste rakendamine (päevakava, aktiivsed ainetunnid ja vahetunnid sh õue ja liikumisvahetunnid, siseterviserada)
- ❖ tervist edendavad projektid, algatused ja kampaaniad
- ❖ õppekäigud, matkad ja laagrid

6. Kooli keskkond on kaasajastatud ja arvestab õppijate vajadusi.

- ❖ kooli füüsilise keskkonna vajaduspõhine kaasajastamine, parendamine ja kohandamine (pindala optimeerimine, õueala, õpperajad, staadion, siseterviserada, puhkealad, liiklusväljak, rattaparkla, klasside sisustus, õppevara ja -vahendid, meditsiinikabinet, infotehnoloogia vahendite ja internetiühenduse täiustamine);
- ❖ allikate leidmine lisarahastuseks (programmid ja projektid)
- ❖ arendustegevused koostööpartnerite leidmiseks
- ❖ vabatahtlike ja heategevuslike aktsioonide ellukutsumine ja mitmekesistamine (MTÜ-d, klubid, kogud, ettevõtjad, asutused)
- ❖ õpilasesinduse ja vanemate kaasamine kooliarendusse

EESTVEDAMINE JA KOOLIELU KORRALDUS

7. Puhja Koolis on motiveeriv töökeskkond ja kokku lepitud väärtusi järgiv töökultuur.

- ❖ võimestav ja jagatud eestvedamine
- ❖ eesmärgipärane ressurside juhtimine
- ❖ kaasava juhtimise põhimõtete rakendamine
- ❖ arengu jätkusuutlikkuse tagamiseks arendusprojektide kirjutamine ja partnerluse arendamine
- ❖ meie väärtusi kandva koolikultuuri kujundamine heade suhete loomine ja hoidmine läbi eeskujude ja ühistevõtte
- ❖ traditsioonide hoidmine, märkamine ja tunnustamine
- ❖ operatiivne infovahetus
- ❖ kooli enesehindamine ja arengu seire
- ❖ õpiringide, vanemate, õpilasesinduse ja juhtkonna koostöös süsteemne protsesside parendamine
- ❖ alusdokumentide vajaduspõhine sisuline uuendamine

8. Puhja Kool on eeskujuks teistele koolidele, jagades oma edulugusid, kogemusi ja häid praktikaid.

- ❖ praktikate ja kogemuste kandmine erinevatele tasanditele - vald, maakond, vabariik
- ❖ positiivse kuvandi loomine (kommunikatsiooniplaan, kooli väljaanded, tegevuste kajastamine erinevates infokanalites)
- ❖ maineürituste korraldamine

- ❖ huvigruppide ja kogukonna kaasamine kooli tegevustesse (õpiringid, üritused, koolitused, infopäevad)
- ❖ koostöö Elva valla koolide, asutustega, MTÜ-de ja ettevõtetega
- ❖ sõpruskooli leidmine
- ❖ rahvusvaheliste suhete loomine

5. ARENGUKAVA KINNITAMINE JA MUUTMINE

Arengukava täitmise eest vastutab direktor, kes kaasab vastavalt valdkondadele vastutusprotsessi ka juhtkonna ja õpetajad ja teised huvigrupid. Arengukavas sätestatud eesmärkidest lähtub kogu koolipere, selle alusel koostatakse kooli õppekava ja üldtööplaani.

Enne kinnitamist esitatakse arengukava ja selle muudatused arvamuse andmiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule. Arengukava ja selles tehtavad muudatused kinnitab kooli pidaja või tema volitatud isik.

Arengukava täitmist ja arengukavas välja toodud eesmärkide vastavust reaalsele olukorrale analüüsitakse õppenõukogus iga õppeaasta alguses, vajadusel tehakse seejärel muudatusettepanekud. Ettepanekud arutatakse enne kinnitamist läbi ka teiste huvipooltega (kooli pidaja, hoolekogu, õpilaste esindajad), kes omakorda võivad muudatusettepanekuid teha. 2022/2023. aastal viiakse läbi kooli sisehindamine, et hinnata eesmärkide täitumist ning vastavalt sellele kujundada alus uuele, alates 2023/2024 õppeaastast ellu viidavale arengukavale.

Arengukava avalikustatakse kooli veebilehel.